

WMFKOEPPEL

Driemaandelijks tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw
Nummer 2- april-mei-juni 2012 - jaargang 7
Verantwoordelijke uitgever : Eric Vandorpe, Standaardmolen 20, Kuurne

WMFkoepel

WMFkoepel is het driemaandelijks tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw (WMF).

7-de jaargang- nummer 2- 2e trimester 2012

Verantwoordelijke uitgever

Eric Vandorpe, Standaardmolen 20, 8520 Kuurne

Werken mee aan dit nummer

Katty De Wilde, Bart Vanwildemeersch, Eric Vandorpe.

Foto's

Vermeld bij de foto's. Voorpagina : . Foto Big Jump Kortrijk. Foto : Greet Seys.

Copyright

Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

Westvlaamse Milieufederatie vzw

De West-Vlaamse Milieufederatie (WMF) vzw is de koepelorganisatie van de West-Vlaamse natuur- en milieuverenigingen en beoogt de bescherming van de natuur en het leefmilieu van West-Vlaanderen. De WMF is in 1996 ontstaan uit het West-Vlaams Overleg en is een onafhankelijke en pluralistische vereniging en heeft geen enkele binding met politieke partijen. WMF is intermediaire partner van de Bond Beter Leefmilieu (BBL) vzw.

Lidmaatschap

Enkel natuur- en milieuverenigingen, werkzaam in West-Vlaanderen kunnen lid worden van de WMF vzw. Dit kan door zich schriftelijk kandidaat te stellen bij de voorzitter van de vzw : eric-vandorpe@scarlet.be.

Bestuursleden

Eric Vandorpe (voorzitter)
Kris Dekeyzer (ondervoorzitter) ;
Martine Langen (secretaris) ;
Marcel Heintjens (penningmeester) ;
Gabriël Vandemaele (bestuurslid).
Peter Hantson (bestuurslid).
Paul De Graeve (bestuurslid).
Tomas Naudts (bestuurslid).

De West-Vlaamse Milieufederatie vzw is erkend door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De werking van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw wordt gesteund door :

WMF-vertegenwoordigers :

Provinciale Mineraad West-Vlaanderen :

kris.dekeyzer@scarlet.be (voorzitter) ;
martine.langen@detorenvalk.be ;
gabriel.vandemaele@pandora.be ;
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be ;
mheintjens@telenet.be

Plaatsvervangers : Peter Hantson, Kristina Naeyaert, Paul De Vlam, Rudy Devos & Katty De Wilde

Provinciale Commissie Ruimtelijke Ordening (PROCORO)

eric-vandorpe@scarlet.be
martine.langen@detorenvalk.be

Inagro Adviesraad Proclam

kris.dekeyzer@scarlet.be
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be ;
gabriel.vandemaele@pandora.be ;
manuel.de.witte@telenet.be
peter.hantson@skynet.be

NME-platform West-Vlaanderen

eric-vandorpe@scarlet.be
katty.de.wilde@wmfkoepel.be

Resoc Brugge

kris.dekeyzer@scarlet.be
plaatsvervanger : paul.degraeve@skynet.be

Adviescomité openlucht recreatie Westtoer

kris.dekeyzer@scarlet.be

SECRETARIAAT

Beenhouwersstraat 7

8000 Brugge

050/707.107

openingsuren

maandag van 9u tot 17u
dinsdag van 9u tot 17u
woensdag van 9u tot 12u
donderdag van 9u tot 17u
vrijdag van 9u tot 17u

secretariaat

secretariaat@wmfkoepel.be

coördinator

katty.de.wilde@wmfkoepel.be

beleidsmedewerker

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be

www.wmfkoepel.be

Inhoudstafel

Colofon.....2

Inhoudstafel en kalender.....3

Redactioneel.....4

Beleid

De toestand van het milieu in Vlaanderen

Anno 2010-2011.....5

Provincieraadsverkiezingen 2012

Onze wensenlijst.....8

Te gast

Natuurpunt Brugs Ommeland presenteert :

Jan Seys, Klimateffecten op 21 september 2012.....15

Beleid

Uw aandacht voor :

Toetsing signaalgebieden.....16

Individuele spaarbekkens, "open"putten & trekputten :

ecologie of economie.....21

Beweging

Big Jump 8 juli 2012.....24

Kalender

JULI -AUGUSTUS

- Zondag 8 juli

Big Jump 2012

te Oostende, Kortrijk & Westhoek

Meer info : blz. 24 van dit tijdschrift.

SEPTEMBER

- Zaterdag 21 september

Jan Seys over "Klimateffecten"

De Valkaart, Oostkamp

Meer info : zie blz. 15 van dit tijdschrift &

bij ans.dewolf@natuurpunt.be

OKTOBER

- Maandag 15 oktober 2012

Algemene vergadering WMF

PNZC Roeselare

met inhoudelijk debat over :

Toekomstvisie milieubeweging 2020-2050

& reflectie over verwachtingen en

taken van natuur- en milieuverenigingen

voor legislatuur 2013-2018 n.a.v. resultaten

gemeente- en provincieraadsverkiezingen

14 oktober 2012

Meer info : katty De Wilde

Beste lezer,

Nu we weten dat Spanje Europees voetbalkampioen is, is ook de vakantie begonnen. De grote trek naar allerlei bestemmingen dicht of ver is dan ook al bezig.

Voor ons thuis is de vakantie juist voorbij. Dit jaar trokken we naar Spanje om de Picos de Europa aan te doen. De Picos de Europa maken het centrale gedeelte uit van het Cantabrisch gebergte langs de noordkust van Spanje vanaf de Pyreneeën tot Portugal. In deze regio is de natuur alom tegenwoordig en echt overweldigend. Het is een prachtige mix van diepe valleien met rivieren, puntige bergtoppen, dichtbegroeide bossen en frisgroene bergweiden. De lokale boeren wonen er nog in traditionele bergwoningen, gebouwd met steen en hout en een dak van gebakken klei. Men was daar nu volop en met veel zorg aan het hooien op de oude manier met de zeis of met bosmaaier.

De streek kent 7 beschermde reservaten. Het nationaal park van de 'Picos de Europa' is veruit het mooiste. De Picos kent een zeer grote diversiteit in flora en fauna. Hoog op de ruige, rotsige bergtoppen waar wind en koude overheersen groeit wat kaal en laag struikgewas met zij typische bergbloemen. In de lucht zie je dan gieren, steenarenden en alpenkauwen. Bergafwaarts zijn de hellingen begroeid met varens, jeneverbes, heide, brem en gaspeldoorn. Op de overgang van bergen naar de valleien zijn er dichte begroeiingen van berken en eiken in allerlei soorten.

Het nationaal park van de Picos werd opgericht in 1918 en is hiermee de pionier onder de natuurgebieden in de wereld. In 1995 werd de beschermde zone uitgebreid tot 64.660 hectare, waarvan 24.719 ha in Castilla y León, 24560ha in Asturië en 15.381 ha in Cantabrië.

Voor deze die een breedbeeld overzicht wensen te zien van de Picos moeten beslist op 5 september de reportage van de Ronde van Spanje op TV bekijken. Dan gaan de renners door de kloof van Hermida en komen aan in Fuente Dé. Hier kan men via een kabelbaan naar een fantastisch uitkijkpunt, El Balcón, dat uitziet over een indrukwekkend, natuurlijk glaciaal amfitheater met de bergweidevelden van Fuente Dé.

Als bijzonderheden hebben wij gezien: Steenarend, dwergarend, vale gier, aasgier, lammergier, alpenkauw, kurkeik, steeneik, speciale soort digitalis 'Digitalis parviflora', een soort heide 'Daboecia cantabrica', bosorchis, gentiaan

In deze streek is het motto weg stress en welkom aan de rust en eenzaamheid.

Voor velen onder u is de vakantie misschien al begonnen, voor anderen is dit binnenkort. Het zal weerom een tijd zijn om te genieten thuis of op reis.

Aan alle lezers een fijne vakantie en geniet er met volle teugen van.

Vandorpe Eric
Voorzitter WMF

DE TOESTAND VAN HET MILIEU IN VLAANDEREN

ANNO 2010-2011 :

MIRA of het Vlaamse Milieुरapport geeft jaarlijks een analyse en evaluatie van de milieutoestand in Vlaanderen. Men doet dit aan de hand van ruim 100 indicatoren. Het rapport verscheen dit jaar op 22 maart, wereldwaterdag. De bedoeling van het rapport is om actuele en betrouwbare milieu-informatie te verstrekken aan beleidsmakers, milieudeskundigen en geïnteresseerde burgers. De milieu-indicatoren tonen de eventuele vooruitgang of waar extra inspanningen nodig zijn. We geven hier een samenvatting van de voornaamste bevindingen van dit recentste rapport.

Hernieuwbare energie : we zijn er nog niet

Tegen 2020 moet 13% van de Belgische energiebehoefte opgewekt worden met hernieuwbare energie. In 2010 zaten we aan 3,40%. In 2011 is dat cijfer opgelopen tot 5,50%. Een redelijke groei op 1 jaar tijd dus. Maar er is ook nog een hele weg af te leggen.

De ondersteuning met groene-stroom-certificaten voor investeringen in hernieuwbare energie speelden zeker een grote rol in het behaalde resultaat tot nu toe. Momenteel staan deze echter omwille van de kostprijs onder druk. Het is onduidelijk of het beleid hier nog verder in dezelfde mate zal kunnen en willen op inzetten.

Bovendien is niet alle hernieuwbare energie even duurzaam als ze lijkt. Bijvoorbeeld biomassa : er worden nog steeds groene stroomcertificaten uitgereikt aan steenkoolcentrales, die bijstoken met biomassa, aan elektriciteitscentrales, waarbij de restwarmte verloren

gaat en aan afvalbrandingsovens. Het beleid beschikt nog steeds niet over een visie over een duurzame inzet van biomassa.

Het energieverbruik blijft stijgen

Na 4 jaar dalende vraag, steeg het energieverbruik in Vlaanderen in 2010 met 10%. De belangrijkste oorzaken waren de extreem koude winter en de heropleving van de economie na de crisis van 2008. Cijfers voor 2011 zijn nog niet beschikbaar in het rapport, maar het is duidelijk dat er nog heel wat moet gebeuren om de doelstelling van 20% energiebesparing tegen 2020 te behalen. Het isolatiepeil van de woningen is verbeterd, maar toch hadden de huishoudens in 2010 47% meer energie nodig dan in 2007. De energie-efficiëntie van woningen zou nog naar beneden moeten. Ook het elektriciteitsverbruik van de huishoudens blijft stijgen. Met o.a. zuiniger gebruik van energie-efficiëntere toestellen (ook computers, digicorders, etc) zou nog energie moeten bespaard worden.

Eveneens door de economische heropleving na de crisis van 2008, lag ook in de industrie het energiegebruik 17% hoger dan 2009, dit. Het energiegebruik in de industrie nam meer toe dan het productieniveau, wat er op wijst dat er een achteruitgang plaatsvond op energie-efficiëntie.

2010 was echter een rampjaar voor de uitstoot van broeikasgassen :

In 2010 lag de uitstoot van broeikasgassen 1% onder het niveau van 1990. Dit was vooral te wijten aan het naar omlaag brengen van de uitstoot van een aantal minder bekende broeikasgassen, zoals CFK's, SF₆, N₂O (=lachgas-door katalysatoren in chemische industrie en daling veestapel) en CH₄ (=methaan- door valorisatie van stortgas, beperking op storten van afval en daling van de veestapel).

Door stijging van het energieverbruik namen wel de broeikasgassen met 18% toe t.a.v. het voorgaande jaar. Ook in de sectoren landbouw, transport, handel en diensten nam de emissie toe. De toegenomen activiteit deed de efficiëntiewinsten teniet.

De cijfers van MIRA leren dat op vlak van broeikasgassen gemakkelijke maatregelen niet veel winst meer opleveren. Het volgende klimaatbeleidsplan van de Vlaamse regering zal naast efficiëntieverbeteringen ook structurele maatregelen o.a. aan de vraagzijde van verschillende sectoren moeten bevatten.

foto : www.accessingthecountryside.eu

De waterkwaliteit verbetert, maar onvoldoende

De waterkwaliteit in Vlaanderen verbetert, maar onvoldoende om de normen en doelstellingen te halen. Normaalgezien moet tegen 2015 overal een goede ecologische toestand bereikt worden, zowel van Europa als volgens Vlaamse wetgeving. De landbouw blijft verantwoordelijk voor 60% van de totale stikstofvracht, die in het oppervlaktewater terecht komt en voor 42% van de fosforvracht. Dit is een gevolg van intensieve veeteelt en slechte bemestingspraktijken. Verstrengde

bemestings-normen en inspanningen zijn dus nog steeds nodig.

De waterkwaliteit wordt ook aangetast door gewasbestrijdingsmiddelen. Voor een aantal pesticiden nam de normoverschrijding af, maar zelfs voor stoffen die al een tijd verboden zijn, stelt men nog overschrijdingen vast. Dit toont aan dat verboden pesticiden nog lang in het milieu blijven. Voor een aantal pesticiden, die nog geen officiële norm toegekend kregen, zijn er grote overschrijdingen van de ecologisch gevaarlijke drempelwaarden. Bij 90% van de meetpunten komen ook in het grondwater bestrijdingsmiddelen voor en in bijna 60% van de meetpunten wordt de norm overschreden. Dit is echt zorgwekkend en alarmerend.

De helft van de Vlaamse middelen voor leefmilieu gaat naar de zuivering van het oppervlaktewater en de uitbreiding en onderhoud van het rioleringsstelsel. Toch zijn er de komende jaren ook meer inspanningen nodig voor ingrepen die de ecosystemen herstellen.

Het waterverbruik daalt

Het totale waterverbruik lag in 2009 10% lager dan in 2000. Dit is deels het gevolg van het heffingen- en vergunningsbeleid om heffingen en van sensibilisatie om het gebruik van leiding- en grondwater te verminderen. De prijs van leidingwater is daarbij ook gestegen en ook speelde de economische crisis een rol.

De hoge bevolkingsdichtheid, intensieve industrie en landbouw op een beperkte oppervlakte zorgt er voor dat de druk op de Vlaamse watervoorraad groot blijft. Het watergebruik van de industrie daalde 20% t.o.v. 2000. Het waterverbruik van de landbouw echter is alleen bij benadering bekend.

Klimaatverandering zal watertekorten en droogte nog doen toenemen. Het is dus belangrijk dat we onze watervoorraden in stand houden en ons verbruik nog verminderen. De gemiddelde Vlaming gebruikt nog steeds 100 liter water per dag voor zijn huishouden.

foto : Actie voor waterbesparing "Geef ons heden ons dagelijks ligbad" van creactivist Kasper Moreaux i.s.m. Gents Milieufrent e.a.

Ruimtelijke ordening : verdere verspilling en versnippering

Vlaanderen zit met een bodemafdichtingsgraad van 12,9% boven het Europees gemiddelde van 1,8%.

Een bekend gevolg daarvan is wateroverlast, maar ook heeft deze afdichting verdroging van de bodem, verlies aan bodemdiversiteit en verlies aan ecosysteemfuncties tot gevolg.

Bijzonder slecht gesteld met biodiversiteit

Een derde van de soorten en drie kwart van de habitats bevinden zich in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Ook hier speelt bodemafdichting door wegen, bebouwing en verharding een belangrijke rol, naast de versnippering van de open ruimte.

Slechte luchtkwaliteit : uitstoot PAK's stijgt

Het transportvolume is in de periode 2000-2010 gevoelig toegenomen. Het personenvervoer groeide eveneens met 12%. De uitstoot van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) is in stijgende lijn door het toenemende dieselgebruik, verwarming van gebouwen door hout en open vuren om afval te verbranden.

Schadekosten van transport worden in Vlaanderen niet gecompenseerd door transportbelastingen. Een dieselpersonenwagen betaalt ongeveer 69% van zijn externe kosten. Uit een meetcampagne van de VMM gedurende 2010 is gebleken dat de norm voor NO₂ in zowat alle centrumsteden is overschreden, vooral daar waar er veel verkeer is. Nochtans nam het gebruik van openbaar vervoer de afgelopen jaren sterk toe : bus en tram verdubbelde sinds 2010. Het treingebruik nam 40% toe. Toch wordt nog steeds voor vier op vijf verplaatsingen de auto genomen.

foto : campagne VROM Nederland voor gebruik van roetfilters.

Afval : veel ambitie, maar nog niet operationeel

In 2010 produceerde de gemiddelde Vlaming 525 kg huishoudelijk afval, 7 kg minder dan het jaar ervoor. 2/3 wordt bovendien gerecupereerd. Slechts 4% wordt nog gestort. Dit is een mooi cijfer t.o.v. andere Europese landen. De doelstelling om huishoudelijk afval niet te laten toenemen wordt al 10 jaar behaald. De doelstelling om restafval te beperken tot 150 kg per inwoner wordt sinds 2009 gehaald.

Het bedrijfsafval is wel met een kwart gestegen t.o.v. 2000 en dat terwijl de doelstelling was dat deze fractie zou dalen. Het beleid heeft dan maar zijn doelstelling afgezwakt : bedrijfsafval mag toenemen, zolang er relatief meer economische groei is.

In 2011 is Vlaanderen het pad opgegaan van duurzaam materialenbeleid. In het nieuwe materialendecreet en bijbehorend uitvoeringsbesluit werd de lat hoog gelegd : afvalpreventie en hergebruik zijn absolute prioriteiten, gevolgd door hoogwaardige recyclage in gesloten kringlopen. Maar we staan nog maar aan het begin van de realisatie van deze ambities.

Samengevat is het nieuwste MIRA niet iets waar je vrolijk van wordt. Eens te meer wordt duidelijk dat een drastische omslag dringend nodig is

Nieuw dit jaar aan het MIRA is een webtool “dynamische kernset milieudata”, waarmee men de meest actuele data over de milieudruk à la carte kan opvragen. De cijfers kunnen ook ingedeeld worden in sectoren, zoals bv huishoudens, landbouw,... De gegevens kunnen ook in verschillende vormen

PROVINCIERAADSVERKIEZINGEN 2012 : ONZE WENSENLIJST

Op 14 oktober zijn er weer gemeente- en provincieraadsverkiezingen. Het belooft deze keer zeer spannend te worden. Voor de natuur- en milieuverenigingen telt vooral dat de nieuwe legislatuur zorgt voor een West-Vlaanderen met veel natuur en een gezond leefmilieu. Ter inspiratie van de verkiezingsprogramma's, meerjarenprogramma's en beleidsnota's van de politici schreef WMF daarom samen met de lidverenigingen aan een memorandum. Dit memorandum werd al bezorgd aan alle provinciale politieke fracties, deputatie en administratie. Aan Sp.a en CD&V konden we het ook zelf gaan voorstellen tijdens hun fractievergadering. We geven hier in het kort onze wensen :

KLIMAAT

Tijdens de komende legislatuur zal grillig weer ten gevolge van klimaatverandering meer en meer voorkomen. Verantwoordelijke en vooruitziende politici zetten klimaat daarom nu bovenaan op de provinciale agenda. West-Vlaanderen zal als kustprovincie eerst getroffen worden door de stijging van de zeespiegel en toename van hevige zeestormen. Investeren in het herstel van ecosystemen aan de kust, maar ook elders in de Provincie, zal op termijn een slimme investering blijken. De natuur is het goedkoopste, effectiefste en milieuvriendelijkste wapen tegen klimaatgeweld.

West-Vlaanderen is ook een landbouwprovincie. Langdurige droge periodes, afgewisseld met periodes van overvloedige regen, stormen en abnormale weerfenomenen zijn nefast voor allerlei teelten. Ook in landbouwgebied bieden landschapselementen en ecosystemen bescherming tegen o.a. erosie, overstromingen, droogte.. Samenwerken met de natuur, iets wat de boer vroeger vanzelfsprekend deed,

zou door de Provincie op alle mogelijke manieren opgewaardeerd en gestimuleerd moeten worden. Ook de korte keten kan in dit verhaal een glansrol krijgen, want dit biedt kansen op vlak van zowel inkomenszekerheid voor de boer, impulsen voor lokale economie, voedselzekerheid als klimaat- en milieuproblematiek. Thuis, op school en op het werk kan er nog veel gebeuren voor het klimaat : energiebesparing, kiezen voor seizoensgebonden en streekproducten, minder vlees eten, op vakantie of recreëren in eigen streek, meer hergebruiken, minder consumeren, meer fietsen....Als provincie, die prat gaat op haar ondernemingszin, mag West-Vlaanderen tal van kansen voor innovatie, echte welvaart, kostenbesparingen mag missen.

1.WEST-VLAANDEREN,

KLIMAATNEUTRALE PROVINCIE IN 2025

Provincie West-Vlaanderen is de eerste provincie met een klimaatatlas. Tijdens de komende legislatuur kan men hiermee dus aan de slag. Als laagstgelegen en dicht verkavelde provincie moet West-Vlaanderen dringend nadenken over hoe de Provincie en haar bewoners

om een routeplan op te stellen naar een klimaatneutrale provincie. De ambitie om dit te zijn tegen 2025 is zeker haalbaar.

2. AANDACHT VOOR KLIMAATADAPTATIE D.M.V. HERSTEL VAN ECOSYSTEMEN

Een West-Vlaams klimaatadaptatieplan opstellen, waarin behoud en herstel van ecosystemen als groene en blauwe klimaatbuffers een centrale plaats innemen.

3. NATUURLIJKE KUSTBESCHERMING

Voorrang geven aan natuurlijke kustbescherming, m.a.w. herstel van de kustecosystemen als natuurlijke zeewering en klimaatbuffer.

4. DUURZAME WONEN STIMULEREN

Bouwen is echter één van de meest energieverslindende activiteiten. Ontginnen van de grondstoffen en omzetten in bouwmaterialen, transport van grondstoffen en bouwmaterialen, het bouwen zelf, kost veel energie. Tijdens de levensduur van het huis wordt er ook nog eens veel energie verbruikt bij verwarming, ventilatie, warmteverliezen,... Door compacter te wonen, zongerichte inplanting, en bepaalde woonvormen kan er energie bespaard worden. De provincie kan nieuwe woonvormen, zoals cohousing, kangoeroewonen, .. bekender maken en promoten door bijvoorbeeld architectuurwedstrijden en proefprojecten.

5. SEIZOENGEBONDEN VOEDSEL EN KORTE KETEN PROMOTEN

Streekproducten en seizoengebonden producten zijn niet alleen goed voor milieu, omwille van de uitgespaarde voedselkilometers en energie voor verwarming van serres, het geeft ook een boost voor lokale economie en een opwaardering van KMO's of kleinschalige landbouw uit eigen regio en het komt tegemoet aan de groeiende vraag van consumenten naar een sterkere band met en meer kennis over de afkomst en productiewijze van voedsel. Boeren- of biomarkten, voedselteams, groenteabbonnementen, zelfpluktuinen, hoeveverkoop, buurt-moestuinen,... De voordelen van deze systemen zijn nog te weinig bekend voor het grote publiek. De Provincie kan hier een rol spelen door lokale overheden en burgers te sensibiliseren en ondersteunen.

6. GROEPSTUINEN ONDERSTEUNEN

Het zelf kweken van groenten en onderhouden van een moestuin zit in de lift. Via volkstuinen, maar ook via groepstuinen, bv. op een ongebruikt stukje grond in het dorp of bv. in een provinciaal domein kunnen mensen ecologisch leren tuinieren in groep. Velt heeft een programma lopen om personen en besturen, die een groepstuin willen beginnen te ondersteunen. Meer info op www.samentuinen.org. Een ecologische voorbeeld-groepstuin kan zeker in enkele provinciale domeinen.

foto boven : boerenmarkt. foto onder : groepsmoestuin.

7. FLEXITARISME STIMULEREN

In West-Vlaanderen wordt er jaarlijks een aanzienlijke hoeveelheid vlees voor consumptie geproduceerd. Minder vlees eten is hier dan ook een gevoelig onderwerp. Maar we kunnen er niet onderuit dat vlees- en zuivelproductie zwaar wegen op het klimaat en het milieu. Een vegetarisch alternatief zou in kantines, restaurants, bij activiteiten,... niet meer mogen ontbreken.

8. KRINGLOOPECONOMIE STIMULEREN

De provinciale ondersteuning van de kringloopcentra ligt aan de basis van de succesvolle uitbouw ervan. De tijd is nu rijp om nog verdere stappen in die richting te ondernemen. Komende legislatuur zouden er proefprojecten kunnen opgezet worden met uitleen en ruilcentra voor bv. huishoudelijke toestellen, doe-het-zelftoestellen, kleren, bouwmaterialen, enz.... Daarnaast zijn ook reparatie-ateliers prima inpasbaar in de toekomstige maatschappij, die door grondstoffenschaarste noodgedwongen meer zal moeten hergebruiken en minder consumeren. Ook een provinciale prijs voor innovatieve ideeën op dit vlak zou stimulerend en innovatief zijn.

ENERGIE

Ten gevolge van klimaat, maar ook door de financiële crisis en toenemende grondstoffenschaarste zal tijdens deze legislatuur bedachtzaam met energie moeten omgegaan worden. Zowel onze afhankelijkheid van dure olie en kerncentrales is problematisch. We kunnen hieruit evolueren, maar daarvoor zal het energieverbruik naar beneden moeten. De resterende behoefte kan dan komen uit duurzame decentrale hernieuwbare energie. West-Vlaanderen heeft op dit vlak veel troeven: de meest windrijke provincie zijn, biedt kansen voor windenergie. Aan zee liggen, biedt mogelijkheden voor getijdenenergie,.. De energietransitie gaat momenteel nog te traag. Nu investeren in en hefboomen aanbieden voor energiebesparing en duurzame hernieuwbare en decentrale energie is noodzakelijk.

9. HEFBOMEN VOOR ENERGIE-BESPARING

In de eerste plaats moet er aanzienlijk minder energie verbruikt worden. Een mentaliteitswijziging dringt zich op. Om dit interessant te maken voor zowel burgers, als bedrijven zijn er hefboomen nodig. Anders wordt de bespaarde energie, snel weer geconsumeerd via een andere weg. De Provincie heeft een belangrijke rol en verantwoordelijkheid zowel bij de bewustmaking als bij het voorzien van hefboomen voor mentaliteitsverandering van burgers.

10 .MEER WINDENERGIE

Provincie West-Vlaanderen voert, als meest windrijke provincie in Vlaanderen, best een pro-actief windbeleid en neemt zelf initiatieven om meerdere windturbineprojecten en één grootschalig windturbinepark te verwezenlijken. Een draagvlak kan ook groeien indien er intensief wordt overlegd met de gemeente en met de buurt, wanneer de locatie goed gekozen wordt en mensen en bedrijven de kans krijgen om in de opbrengst van een project te delen. Daarom pleiten we voor (financiële) participatiemogelijkheden voor omwonenden en plaatselijke bedrijven in windturbineprojecten. De deputatie geeft bij gelijkaardige projecten, die een vergunning vragen, de voorkeur aan coöperatieve initiatieven. De Provincie kan een voortrekker zijn bij het benutten van deze duurzame energiebron, ten voordele van de economie, de werkgelegenheid en het milieu.

11. EFFICIËNTER & MINDER VERLICHTEN

De bekommernis voor efficiënter verlichten is de voorbije legislatuur gegroeid : de provincie heeft al een lichtvisie voor het platteland uitgewerkt. Via het bestaande kennisplatform kan men ook ijveren om energievervalsing en lichthinder door verlichting bij particulieren, winkels, instellingen en bedrijven te verminderen.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

12. SOORTEN-EN EXOTENBELEID A.D.H.V. BIODIVERSITEITSCHARTER

Tussen de Provincie en Natuurpunt vzw werd in 2010 het 'Charter voor Biodiversiteit in Vlaanderen' afgesloten. Met dit charter engageert de Provincie zich om dringend en effectief – op het terrein – samen te werken om het verlies van biodiversiteit terug te dringen. De provincie zet komende legislatuur dit engagement om in concrete en lokale actieplannen. Op basis van de prioriteiten van het charter, herwerkt de Provincie ook haar eigen beleidsplannen, waaronder het exotenbeleid, op een actiegerichte manier, met duidelijke doelstellingen en een concreet stappenplan naar soorten en habitats toe. Dit alles leidt tot een resultaatgericht soorten- en exotenbeleid in de provincie.

13.WERKMAKENVANNATUURVERBINDING GEBIEDEN

Zowel het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen als het Natuurdecreet voorziet een belangrijke rol voor de Provincie bij het realiseren van natuurverbinding gebieden. Het is dus cruciaal dat de Provincie deze kerntaak van harte neemt en het is meteen ook een kans om het belang van het provinciaal beleidsniveau te benadrukken. Bij de herziening van het PRS zullen concrete gebieden afgebakend worden waarin de provincie een stimulerend beleid voert. Hierbij is het belangrijk dat de Provincie verenigingen expliciet als doelgroep ondersteund. .

foto : natuurverbingsgebied in vorm van groene as/trage weg

14. WEST-VLAAMSE BOSSEN UITBREIDEN

Provincie West-Vlaanderen stelde zich ooit een bebossingsindex van 5% als doel (bron : provinciale beleidsnota 1994). Deze index diende bereikt te worden door een jaarlijkse aanplant van 450 ha nieuw bos vanaf 1994. Momenteel is deze doelstelling echter nog lang niet bereikt. In 2011 bedraagt de bosindex van West-Vlaanderen amper 2,6 % ! Een inhaalbeweging kan gemaakt worden door de aanleg van bijkomende bossen stimuleren door een positief vergunningenbeleid en werk maken van de creatie en uitbreiding van bossen op en rond provinciale domeinen is dringend.

15. WEST-VLAAMSE BOSSEN BESCHERMEN

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) vermeldt dat het noodzakelijk is dat alle bestaande bossen beschermd worden. Dit houdt ook de bescherming van zonevreemde bossen in. Binnen woon- en industriegebieden volstaat momenteel simpelweg een stedenbouwkundige vergunning om dergelijke bossen te kappen. Wij vragen dan ook dat de provincie geen stedenbouwkundige vergunningen meer toekent waarbij bos moet verdwijnen. Boscompensatie kan enkel nog een uitzonderingsmaatregel zijn en moet snel en effectief uitgevoerd worden, zo dicht mogelijk bij de plaats van ontbossing.

16 PROVINCIEDOMEINEN UITBREIDEN EN BESCHERMEN VOOR RECREATIEDRUK

Bij de herziening van het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan (PRS) wordt het principe van recreatief medegebruik aangehouden, maar de deur wordt opengezet voor een grote toename van recreatiemogelijkheden. De provincie kiest beter resoluut de kaart van ecologisch beheerde provinciedomeinen, waarbij de recreatiedruk beheerst wordt. Wanneer er een gebied kan aangekocht worden dat aansluit op waardevolle natuurelementen moet de natuurfunctie van de uitbreiding zeker centraal staan. Afbakenen van Grote Eenheden Natuur in de provinciedomeinen gaan absoluut niet samen met het toelaten van extra recreatie.

17 NATUURVERBINDING CENTRAAL BIJ PROVINCIALE GROENE ASSEN

Doordat de Provincie de oude spoorwegbeddingen verwerft, kan ze haar rechten als eigenaar laten gelden en kan er een einde komen aan de onrechtmatige inname van de bermen. De oude spoorwegbeddingen zijn soms de enige natuurelementen in een verschaald landschap en zijn geselecteerd als natuurverbindingssassen. Bij de inrichting van de groene assen moet de functie als natuurverbinding centraal staan. Er moet gekozen worden voor het ontwikkelen van natuurrijke bermen, halfverhardingen voor wandelaars en het vermijden van snelle en harde recreatievormen. Daarbij is het van belang dat brede bermen worden behouden en de volledige breedte van de spoorwegbeddingen wordt gebruikt.

18. BIJENVRIENDELIJK BEHEER VAN PARKEN EN WEGBERMEN STIMULEREN

Het bijenbestand in onze streken staat onder druk. Belangrijke oorzaken voor de afname van de bijenpopulatie zijn een constant dalend aanbod van nectar (bloemen) en het pesticidengebruik. De biodiversiteit, zowel in steden en op het platteland, kan al heel wat verhoogd worden door een bijenvriendelijk beheer

foto : www.seniorennet.be

van wegbermen, beekranden, parken en domeinen. Naast de provinciale campagnes gericht op de burgers en landbouwers kan de Provincie ook extra aandacht besteden aan een bijenvriendelijk beheer van de provinciedomeinen. Ook de landbouwers kunnen nog verder aangemoedigd worden om bloemenstroken te voorzien langs hun akkers.

RUIMTELIJKE ORDENING

19 KERNVERSTERKING, INBREIDING EN BEHOUD VAN OPEN RUIMTE

West-Vlaanderen heeft veel te winnen bij zuinig en intensief ruimtegebruik. Voldoende ruimte voor water en natuur zijn nodig om de gevolgen van nakende klimaatveranderingen, zoals overstromingen, droogte,... op te vangen : ecosystemen beschermen en herwaarderen is de slimste investering, die het beleid nu kan doen. Veel toekomstige kosten en problemen zullen erdoor vermeden worden en bovenal zal onze Provincie er mooier, gezonder en aantrekkelijker door worden. Er is nood aan een betrouwbare provinciale databank met niet gebruikte gronden en leegstaande gebouwen op in woongebieden en op de bestaande of bestemde bedrijventerreinen. Prioritair is dan een beleid op te starten voor het activeren van niet gebruikte gronden en gebouwen.

20. GEEN RUIMTELIJKE ORDENING OP VRAAG

Zowel 'wonen' als 'werken' vragen bij de herziening van het Provinciaal Structuurplan ruimte bij. Dit is ruimte bovenop wat deze sectoren reeds toegewezen kregen via de ruimtebalans van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Voor natuur en bos zijn echter de daarin vooropgestelde hectaren nog verre van gerealiseerd. West-Vlaanderen is ondertussen niet groter geworden, dus bijkomende ruimte aan bepaalde sectoren toewijzen zal ten koste gaan van open ruimte. Wij vragen de politici om correct te zijn en niet toe te geven aan de aanspraak van bepaalde sectoren op meer ruimte

ruimte dan hen is toebedeeld in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

21. VERDUURZAAM BEDRIJVENTERREINEN

De provincie kan samen met de intercommunales een koploper- en voorbeeldpositie innemen door de concrete realisatie van verregaande duurzame bedrijventerreinen. Bij voorkeur gebeurt dit door bestaande bedrijventerreinen te verduurzamen. Groene buffers rond bedrijventerreinen kunnen evengoed een ecologische meerwaarde hebben.

22. RUIMTE VOOR NATUUR EN WATER

Door versnippering verdwenen de verbindingen tussen natuurgebieden, waardoor tal van dieren en planten zich niet meer kunnen verplaatsen van het ene natuurgebied naar het andere. Daardoor komt hun voortplanting in het gedrang. Eén op de vier planten- en diersoorten dreigt uit Vlaanderen te verdwijnen. Het ongeordend verkavelen van open ruimte ligt ook mee aan de basis van de wateroverlast in heel wat gemeenten. Te veel woningen en bedrijfsgebouwen werden opgetrokken in overstromingsgevoelige gebieden. De gevolgen van klimaatverandering nemen gestaag toe, ook in West-Vlaanderen. Ruimte voor water en natuur, ook in de dorpskern, zorgen voor verkoeling, minder verdroging, overstroming en erosie. Waterbergings- en infiltratiegebieden moeten gevrijwaard blijven.

23: STILTE EN DONKERTE BESCHERMEN

Stiltegebieden en donkertegebieden afbakenen geeft ze een beschermd statuut. Deze gebieden vormen een weldaad voor mens en dier en bieden daarenboven een meerwaarde voor natuurrecreatie in West-Vlaanderen. De Provincie kan delen van haar provinciale domeinen reserveren als donkerte – en/of stiltegebied en zo een voortrekkersrol op dit vlak in Vlaanderen vervullen.

foto de Heulebeek www.kuurne.be

WATER

25. VASTHOUDEN, BERGEN EN TRAAG AFVOEREN OOK IN LANDBOUWGEBIED

Ondanks het feit dat “eerst vasthouden, dan bergen, en tenslotte (traag) afvoeren” in allerlei beleids-documenten als principe naar voor wordt geschoven, zie je nog alom de afvoer-als-eerste-oplossing mentaliteit in de Provincie West-Vlaanderen. De provincie is bevoegd voor heel wat waterlopen, die door landbouwgebied lopen en heeft veel belang bij een integrale langetermijnvisie op vlak van water. Wanneer er ook in landbouwgebied bovenstrooms kleinere natuurlijke ingrepen gebeuren, die het water langer vasthouden zullen veel voordelen kunnen behaald worden, zowel qua kosten, voorkomen van overstromingen en erosie, droogte....

26. WATERLOPEN ECOLOGISCH BEHEREN

Momenteel is slechts een fractie van de provinciale begroting voor waterbeleid bestemd voor het ecologisch beheer van de waterlopen. Heel wat meer middelen gaan naar het bestrijden van wateroverlast d.m.v. technische ingrepen, zoals de aanleg van bufferbekkens. Dikwijls worden er technische maatregelen genomen om wateroverlast tegen te gaan, maar deze ingrepen zijn soms enkel dure pleisters op de wonde en dit op kosten van de gemeenschap. Veel overstromingen kunnen ook vermeden worden door water, op strategische plaatsen, de nodige ruimte en tijd te gunnen. Dit vraagt meer engagement van de betrokkenen, maar is goedkoper en duurzamer. De gemeenschap kan immers niet blijven opdraaien voor onaangepast land- en waterbeheer. De grondwaterstand in West-Vlaanderen is ronduit dramatisch en daalt nog steeds schrikbarend verder. Dit kan alleen gekeerd door meer ruimte en tijd voor infiltratie. Het zou van vooruitstrevendheid en intelligentie getuigen als er op provinciaal niveau een integrale langetermijnvisie op vlak van water en de door de Provincie beheerde waterlopen en domeinen zou opgemaakt worden.

27: BOUWVERBOD WATERGEVOELIGE GEBIEDEN

De watertoets zou heel streng moeten toegepast worden bij de beoordeling van projecten en geen bebouwing toelaten in overstromingsgebied. Compenserende maatregelen bij bebouwing zijn onvoldoende, in watergevoelige gebieden is enkel een bouwverbod de juiste keuze.

28: NATUURGEBIED ALS WATERBUFFER

Natuurgebieden bieden grote kansen om de buffercapaciteit te herstellen of te vergroten. Dit draagt uiteraard ook bij aan het behoud en herstel van de biodiversiteit in Vlaanderen én ze kunnen belangrijke aantrekkingspolen worden voor zachte recreatie, met alle toeristisch-economische voordelen.

29: ALLE PROVINCIALE BEKEN BETONVRIJ

Herstel, waar mogelijk, de oorspronkelijke meandering van provinciale beken. Dit zorgt niet alleen voor meer buffercapaciteit in de rivier, maar doet ook de afvoersnelheid dalen. Daarnaast is een meanderende rivier een bron van waterleven (als het water enigszins proper is), terwijl in een betonnen bak veel minder waterplanten, vogels, insecten en vissen aan hun trekken komen.

30. BREDERE EN NATUURLIJKE OEVERS, OOK IN LANDBOUWGEBIED

Ecologisch beheer van alle provinciale waterlopen zou een belangrijke bijdrage leveren aan de overstromingsproblematiek. Hierbij wordt gekozen voor bredere en natuurlijke oevers en worden de aangelanden gewezen op hun plichten tegenover de provinciale waterlopen. Bij een dergelijke ecologische inrichting van waterlopen worden ook inheemse plantensoorten gebruikt en is er aandacht voor het beheersen van invasieve planten. Aangepaste beplanting zuiveren het water bovendien door opname van fosfaten en nitraten. De Provincie heeft hier ook een belangrijke voorbeeldfunctie te vervullen naar de gemeenten toe.

31: STOP ILLEGALE OPHOGINGEN

Bij maatregelen langs een waterloop moet langs de volledige waterloop nagegaan worden of er geen ingrepen zijn die de genomen maatregelen teniet doen.

Hierbij moet er aandacht zijn voor het creëren van meer infiltratiemogelijkheden langs de waterloop en het tegengaan van ophogingen, inbuizingen, erosie, enz...

MOBILITEIT

In West-Vlaanderen is luchtverontreiniging, ten gevolge van fijn stof een belangrijk probleem voor de volksgezondheid. De regio Roeselare-Izegem-Kortrijk vestigt hier zelfs een Vlaams record. Het openbaar vervoer moet nog meer inspelen op de vraag, zoals bv. de bediening van grote industriezones. De Provincie legt ook bovenlokale functionele fietsroutes vast en heeft een coördinerende functie bij het behoud van trage wegen. Die bevoegdheid moet maximaal aangewend worden om een samenhangend en ambitieus trage wegenbeleid te voeren: met het oog op recreatie, maar ook voor het dagdagelijks veilig en klimaatvriendelijk verkeer tussen verschillende wijken, dorpen en gehuchten.

32. TRAGE WEGENNETWERKBESCHERMEN EN OPTIMALISEREN

De Provincie heeft een coördinerende en controlerende rol m.b.t. trage wegen. Die bevoegdheid moet maximaal aangewend worden om een uitgebouwd netwerk van trage wegen te bekomen. Trage wegen komen nl. tegemoet aan meerdere maatschappelijke noden, o.a. aan de toenemende vraag voor recreatief gebruik van wandelaars, fietsers en ruiters in een kader waarin de belevingswaarde centraal staat en lineaire vluchtstroken voor dieren en planten. In West-Vlaanderen worden er reeds heel wat waardevolle initiatieven genomen, al concentreren die zich meestal op de meest waardevolle landschappelijk gebieden. Maar ook de zgn. witte regio's hebben veel baat bij een aaneensluitend en fijnmazig trage wegennet.

foto : vzw Trage Wegen

DUURZAME LANDBOUW

33. DUURZAME LANDBOUWBEDRIJVEN KANSEN GEVEN

De landbouw van vandaag kenmerkt zich door een sterke industrialisering, afhankelijkheid van marktmechanismen en een grote impact op milieu en

landschap. Heel wat internationale instellingen en wetenschappers pleiten voor de toekomst van een kleinschaliger multifunctionele landbouw. De toekomst is aan een duurzame landbouw, die niet alleen produceert maar ook landschappen beheert en ecosystemen bewaakt, met ruimte voor zorglandbouw, hoevetoerisme, rechtstreekse verkoop of andere verbrede activiteiten. Zo kunnen kringlopen op het landbouwbedrijf gesloten worden. De provincie overweegt best of een verdere industrialisering van de landbouw wel haalbaar en wenselijk is in West-Vlaanderen. De landbouwer zelf en de relatie met consument, milieu en natuur staan hierbij centraal.

34. REKENING HOUDEN MET CUMULATIEVE EFFECTEN VAN UITBREIDINGEN VAN VEETEELTBEDRIJVEN

West-Vlaanderen wordt al lang gekenmerkt door intensieve industriële veeteeltbedrijven. Onze provincie huisvest ongeveer 55% van de Vlaamse varkens en momenteel staat de teller op ongeveer 3,3 miljoen. Vermesting vormt dan ook nog altijd één van de grootste bedreigingen voor de biodiversiteit in West-Vlaanderen. De industriële veeteelt is echter nog altijd aan het uitbreiden. De Provincie zou op vergunningsniveau rekening moeten houden met de cumulatieve effecten van de vele uitbreidingen van de veeteeltbedrijven.

35. PROMOTEN WEST-VLAAMSE BIO-LANDBOUW

Jaarlijks stijgt de consumptie van biologische voeding sterk. Aan de kant van de productie zien we echter een trage groei. De vraag is dus groter dan het aanbod, waardoor bio steeds meer wordt ingevoerd uit buurlanden of verder. Er is dus nog heel wat potentieel bij het vergroten van het West-Vlaams aanbod. Provincie West-Vlaanderen doet nog meer inspanning om productie van biolandbouw in eigen regio en de lokale afname van biolandbouwproducten te stimuleren.

36: GRONDWATERTAFEL OP PEIL EN KRINGLOOPGEBRUIK GRIJS WATER

De grondwaterstand in West-Vlaanderen is ronduit dramatisch. De grondwatertafel weer op peil krijgen, zou een provinciale prioriteit moeten zijn. Bedrijven krijgen nu al moeilijk een vergunning om grondwater op te pompen, maar aan de landbouw worden weinig regels opgelegd. Verder onderzoek over hoe grijs water toepasbaar kan worden gemaakt voor landbouwbedrijven is nodig.

37: DUURZAMERE GLASTUINBOUW.

Bij de clustering van glastuinbouw mogen er geen watergevoelige gronden ingenomen worden. Deze gronden moeten gevrijwaard en kunnen afgebakend worden als bouwvrije zone, in het kader van de ondersteuning van grondgebonden landbouw. Er moeten ook mogelijkheden zijn om de serres met restwarmte uit andere (industriële) toepassingen te verwarmen vooraleer een vergunning kan worden toegekend.

38.OMGAAN MET WILDSCHADE MET RESPECT VOOR HET ECOSYSTEEM

Het verhogen van de biodiversiteit en het creëren van een gevarieerd landschap kan het natuurlijk evenwicht herstellen en de schade aan landbouwgewassen verminderen. De Provincie zet, om wildschade te beperken niet in op een hogere bejagingsdruk op bepaalde soorten, maar gaat na welke maatregelen er mogelijk zijn met respect voor het ecosysteem.

INSTRUMENTEN

39: MILIEUVERGUNNINGENBELEID DAT REKENING HOUDT MET BESTAANDE MILIEUDRUK OP DE OMGEVING.

Wanneer een buurt bijvoorbeeld al veel varkensbedrijven telt of wanneer een regio te kampen heeft met een jarenlange overschrijding van de fijnstofdrempel, moet de Provincie hiermee rekening houden bij het toekennen van milieuvergunningen. Wanneer er toch een vergunning wordt toegekend, toetst men consequent de draagkracht van het milieu voor dat gebied en wat de impact zal zijn door de voorgestelde maatregel.

40: PARTICIPATIEMOGELIJKHEDEN, BEHOUDEN

Door toedoen van het witboek interne staatshervorming zal er vanaf 2014 wellicht geen verplichting meer zijn voor het aanhouden van een lokale milieuraad. Het is echter belangrijk dat zowel de Provincie, als de gemeenten blijven openstaan voor informatiedoorstroming en participatie via de milieuraden, maar ook via zoveel mogelijk andere kanalen.

Volgende tijdschrift : WMF vergelijkt de verschillende partijprogramma's op hun milieu- & natuurvriendelijkheid

E

Natuurpunt Brugs Ommeland
presenteert

Z

E

JAN SEYS

KLIMAATEFFECTEN

N

21 september
-20u-

E

Theaterzaal - De Valkaart
A. Rodenbachstraat
Oostkamp

T

S

U

K

INKOM: 5 euro

Info en VVK: 050/33.69.67 of ans.dewolf@natuurpunt.be

ADD: indien nog plaatsen vrij

UW AANDACHT VOOR : TOETSING SIGNAALGEBIEDEN

In Vlaanderen werd het watersysteem ingedeeld in elf rivierbekkens. Voor elk rivierbekken werd in 2008 een bekkenbeheerplan opgemaakt, dat aangeeft waar en hoe men de komende jaren met het watersysteem naar toe wenst te gaan. In uitvoering van de bekkenbeheerplannen worden momenteel de zogenaamde signaalgebieden getoetst en wordt geoordeeld of het al of niet opportuun is om harde gewestplanbestemmingen, waar er een waterproblematiek op rust, te behouden. Op het WMF overleg van 21 bracht Mathias Vanden Bulcke, planningsverantwoordelijke van het Bekken van de Brugse Polders een toelichting hoe de toetsing van signaalgebieden in zijn werk gaat en met welke aspecten van het watersysteem rekening moet worden gehouden. Wij willen de natuur- en milieuverenigingen oproepen om alert te zijn op dit proces. In West-Vlaanderen zijn er namelijk heel wat van dergelijke watergevoelige gebieden, die vooralsnog kunnen omgezet worden in een harde bestemmingen.

Nog meer natte voeten

De mens heeft zich door de eeuwen heen gaandeweg aangepast aan soms barre klimaat-omstandigheden. Door de huidige klimaatproblematiek versnelt echter het tempo. Omdat ecosystemen zijn aangetast, zijn nu vaak grote en dure kunstmatige ingrepen nodig voor het behoud van de algemene veiligheid.

De mens kan op drie manieren reageren op de klimaatveranderingen :

- door mitigatie : dit is het voorkomen van verdere klimaatverandering,
- door adaptatie : dit is het aanpassen aan de klimaatveranderingen
- door ondergaan : dit is geen actie ondernemen en de effecten ondergaan.

De milieubeweging dringt al jaren aan op het voorkomen van verdere klimaatverandering. Dit kan door bijvoorbeeld CO₂-reductie door o.a. energiebesparing. Daarnaast is de milieubeweging ook een voorstander van het herstel van ecosystemen en de aanleg van groene en blauwe klimaatbuffers als klimaatadaptatiemaatregel.

Op de kleine schaal van België is het moeilijk te voorspellen wat de klimaatveranderingen precies zullen inhouden. Het proces is zeer complex en ondergaat invloeden van diverse mechanismen. Zo verdampt er bij verhoogde temperatuur bijvoorbeeld meer

water met nog hogere temperaturen als gevolg. Daarenboven zijn er ook heel wat regionale verschillen. Door deze onzekerheid, moeten er, voor de klimaatverandering in België, maatregelen genomen worden, vertrekkend van drie mogelijke scenario's:

- Het natte scenario (het 'hoge' scenario): grootste toename van het niveau van de neerslag die leidt tot een hoge afvoer van water, hoge waterstanden in de rivieren, overstromingen, hoge bodem-water-en grondwaterstanden in de winter;
- Het droge scenario (het 'lage' scenario): grootste problemen met lage waterniveau's in de rivieren, lage bodem- en grondwaterniveaus tijdens de droge zomer perioden. In het voorjaar eventueel hogere grondwaterstanden;
- Het gematigde scenario (een 'midden' scenario) resulteert in een matige resultaten, zowel voor hoge en lage stromen en natte en droge periodes.

Duidelijk meer extremen

Er is steeds meer bewijs dat het gematigde scenario het niet zal halen. De metingen van het KMI van de laatste honderd jaar maken duidelijk dat er om de 40 jaar een piek in neerslaghoeveelheid is. Daarna daalt de hoeveelheid terug, om dan weer te stijgen. De laatste piek zou de laatste tien jaar geweest zijn. Deze pieken zijn geen abnormaal gegeven, maar de hoeveelheid neerslag

op een piekmoment neemt steeds toe, en de dalen worden steeds minder diep. Tussentijd valt er dus ook meer regen.

Naast meer neerslag, vooral in de winter, zal ook de temperatuur stijgen. Wat het effect hiervan op de binnenlandse rivieren zal zijn is nog niet duidelijk. Wel is duidelijk dat het zeeniveau stijgt. Dit geeft niet alleen een gevaar voor de kust, maar zorgt ervoor dat het debiet van de rivieren zal verlagen. Effecten zullen het scherpst merkbaar zijn bij hoog of springtij, waarbij de overstromingsrisico's aanzienlijk zullen vergroten.

De zomers kondigen zich warmer aan. Een temperatuurstijging met 2 tot 7 graden Celsius zal voor verdroging zorgen. Daarenboven zal de droge grond overspoeld worden door extremere buien, met meer lokale wateroverlast en problemen met rioleringen. Metingen van het aantal overstromingen de laatste 30 jaar, geven aan dat er een verdrievoudiging heeft plaatsgevonden. Het aantal extreme weersomstandigheden is wereldwijd, tegenover de jaren '50, met een factor 6 gestegen.

Menselijke ingrepen op het watersysteem

De jaren '60 maakten van West-Vlaanderen een groeiprovincie. De landbouw moest grootschaliger, grachten werden gedempt, beken rechtgetrokken en gebetonneerd, akkers verhoogd, winterbedden ingenomen, rivieren en beken ingedamd. De industrie

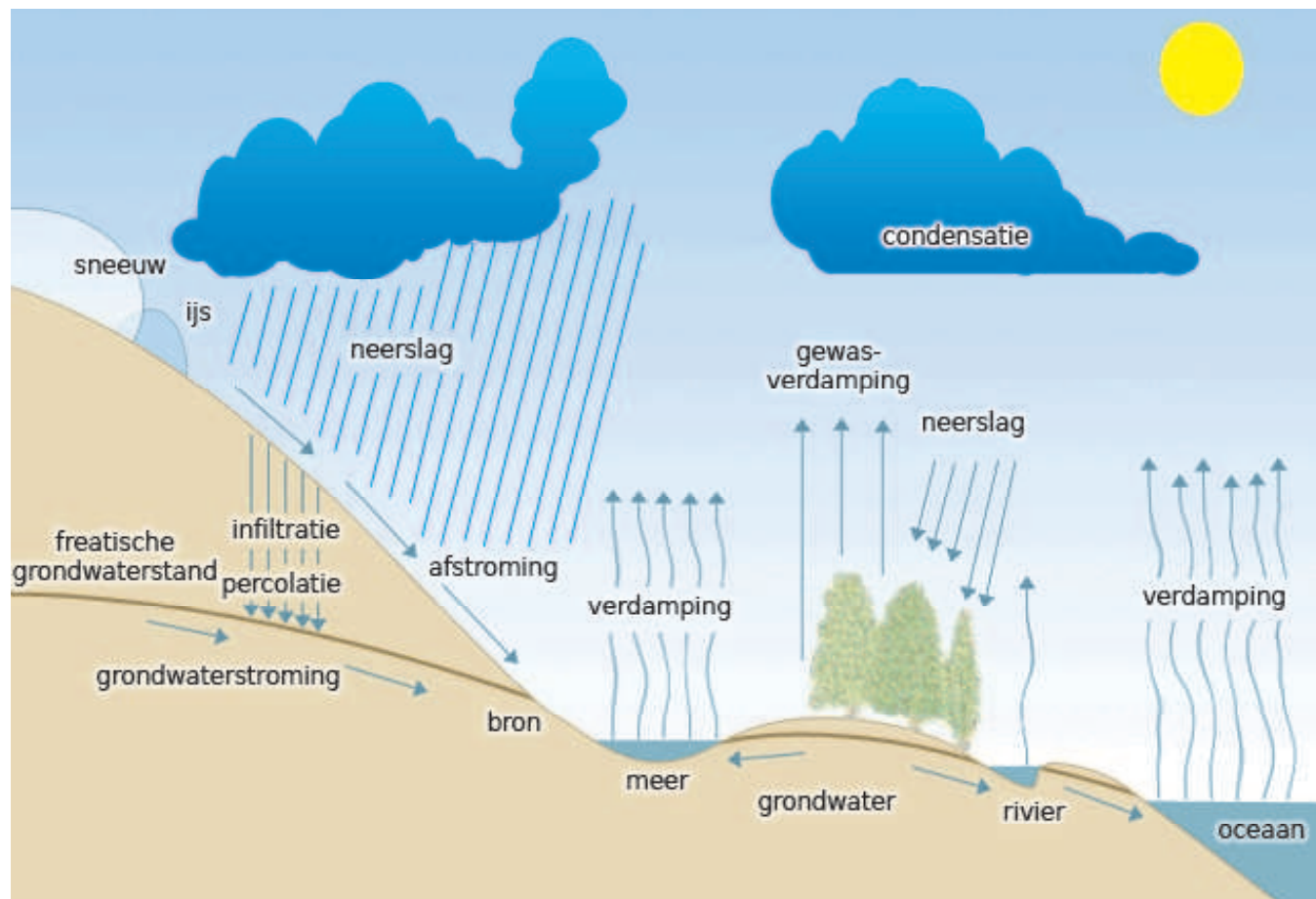
had toen nog ruimte zat om zich in te planten en de steden, waar het economische leven zich nu meer en meer afspeelde, breidden uit naar drassige gronden en overstromingsgebieden. De natuur leek kneedbaar naar de wil van de mens.

Het tegendeel werd echter bewezen in november 1964, toen na dagen van regen de rivieren en beken uit hun oevers traden en, onder andere, de nieuwe wijk Sint-Godelieve in Sint-Michiels Brugge blank kwam te staan. Deze wijk werd gebouwd op drassige gebieden, in een gemeente waar men naarstig beken inkapselde, om de stadsuitbreiding mogelijk te maken.

Tien jaar eerder stond Oostende blank. Niet omwille van een rivier die overstroomde, maar de zee had haar grenzen verlegd. Dijken bleken niet stevig genoeg en hadden het begeven.

Het watersysteem

Deze figuur geeft het watersysteem weer. Heel algemeen kan je stellen dat water op het aardoppervlak komt, er eventueel even in een andere toestand (ijs, sneeuw) verkeerd en dan terug naar de zee vloeit. Tijdens het afleggen van deze reis kan water in de grond dringen, naar watertafels, waar het dan weer tijdelijk opgehouden wordt, of kan het rechtstreeks, of via begroeiing, verdampen. Wat overblijft komt in de zee terecht. Dit natuurlijke proces zorgt voor een waterbalans. Zo kan onder natuurlijke omstandigheden van de 100% neerslag,

bijvoorbeeld 50% verdampen, 25% infiltreren en 25% afvloeien. Door menselijke verstoring, zoals het kappen van de wouden, weghalen van groen, beperken van het stroomoppervlak van water, verhardingen... is er minder verdamping en minder infiltratie met een versnelling van de afstroom tot gevolg. M.a.w. al deze ingrepen zorgen voor een verandering in de hydraulica (de wetenschap van het debiet en waterstand van de waterlopen). Het versneld afvoeren van het water naar de waterlopen, zorgt voor een snellere verzadiging van deze waterlopen. Ze gaan sneller in een piekdebet en kunnen de hoeveelheid water niet meer aan. Daarom is een degelijk integraal waterbeleid zo belangrijk.

Integraal waterbeleid vertrekt vanuit 3 basisprincipes: Vasthouden van het water bovenstrooms, bergen in de natuurlijke vallei of in bufferbekkens en benedenstrooms traag afvoeren.

Dit zijn maatregelen, die kunnen genomen worden op vlak van de waterloop. Het scheiden van hemelwater en afvalwater is ook een maatregel ten voordele van de waterhuishouding. Mogelijke maatregelen op woningniveau in functie van integraal waterbeleid zijn : opvangen van regenwater voor hergebruik, infiltratie op eigen terrein, bufferen en vertraagd lozen en afvoer via een gescheiden rioolstelsel,... . De milieubeweging is al jaren pleitbezorger dat genomen maatregelen naast het watersysteem ook bepaalde ecologische waarden en systemen in stand houden en herstellen.

Ook op niveau van de woning/ bebouwing kunnen er watertechnische beschermingsmaatregelen getroffen worden. Er kunnen dijken aangelegd worden, er kan worden gebouwd op kolommen (paalwoningen), woningen kunnen waterdicht gemaakt worden,... Een voorbeeld van een watertechnische oplossing voor het vasthouden en bergen is er te vinden in het B-park te Brugge. Hier werd de verharding van de parking gecompenseerd door infiltratie in de parking zelf, buffervolume door de aanleg van wadi's en een debietsbegrenzer tussen de wadi en de waterloop.

Deze watertechnische oplossing bieden soms wel een afdoende oplossing op vlak van de waterhuishouding,

maar ze dragen weinig tot niets bij aan het behouden of herstellen van watergerelateerde ecosystemen

De milieubeweging gaat daarom liever uit van het principe : "beter voorkomen dan genezen" en vraagt dus om niet te bouwen in watergevoelig gebied. Een van de belangrijkste instrumenten om de bevolking te beschermen tegen wateroverlast, kan gevonden worden in de ruimtelijke planning en het behouden van de natuurlijke oevers en komgronden.

foto boven : retailpark Blauwe Toren & onder : gevolgen van bouwen in watergevoelig gebied.

Overstromingsgevoelige gebieden afbakenen

Aan de hand van een set overstromingskaarten worden watergevoelige gebieden onderzocht. De meest geavanceerde kaarten zijn de reliëfkaarten, waarmee men aan de hand van een computermodel de impact van verschillende hoeveelheden neerslag op een bepaald gebied kan nagaan. Die gebieden noemt men geModelleerde Overstromings Gebieden (MOG).

Een andere manier om na te gaan of een bepaald gebied een risico draagt om te overstromen is het gebruik van de bodemkaarten. Aan de hand van de sedimentafzettingen kan men de van Nature Overstroombare Gebieden

(NOG) traceren. Zo wijst nat zand op een dergelijk gebied. Bij een overstroming zakken de zanddeeltjes als eerste omdat ze zwaarder zijn dan klei of leem.

Maar ook de belastingskaarten uit het verleden geven inzicht over de risico's. Gebieden, die vroeger nat weiland waren en nu bebouwd zijn, kunnen zeker op de lijst van risicogebieden. Sedert 15 jaar gaat men ook ter plaatse de grenzen van de overstromingen bepalen. Werknemers van de VMM rukken bij een overstroming uit om de uiterste grens op te nemen. Zo blijft men op de hoogte van de Recentelijk Overstroomde Gebieden (ROG).

Met deze verzamelde kennis kan men de kaart van de overstromingsgevoelige gebieden steeds meer verfijnen.

Bouwen in overstromingsgebied?

28% van Vlaanderen is ooit overstroomd geweest. Dit wil niet per definitie zeggen dat dit recent is gebeurd. Binnen het ontwerp van de Watertoets 2011 (voor overstromingsgevoelige gebieden) toegepast op de ruimtelijke plannen staat 26,2% ingekleurd als watergevoelig, waarvan 17% mogelijks overstromingsgevoelig en een 5% effectief overstromingsgevoelig. Dit komt neer op 71.556 hectare, waarop tussen de 36.000 en 56.000 gebouwen op staan. 23.700 hectare is daarvan niet bebouwd en een 11.000 hectare heeft in het verleden een harde bestemming gekregen (wonen, woonuitbreiding, industrie, verblijfsrecreatie en openbaar nut).

Sinds 14 oktober 2011 moet er voor aanvang van bouwen, verplicht een watertoets uitgevoerd worden. Een negatief advies, wil niet zeggen dat er niet gebouwd mag worden. Immers in eerste instantie zal men kijken in welke mate schade zou kunnen beperkt of vermeden worden. Als dit niet kan, gaat men naar herstellende of compenserende maatregelen zoeken. In weinig gevallen wordt bebouwing effectief geweigerd.

Bouwen in overstromingsgevoelige gebieden kan dus in principe veelal nog steeds mits watertechnische aanpassingen: bv. een woning kan verhoogd opgebouwd worden, zodat het water niet binnenstroomt en tegelijkertijd moeten er compensaties gebeuren voor het verlies van berging in volume en oppervlakte.

Signaalgebieden

Om hieraan een gestructureerde aanpak te verlenen, worden de signaalgebieden afgebakend. Dit zijn de eerder genoemde gebieden, die in overstromingsgevoelige zones gelegen, maar een harde bestemming hebben op de ruimtelijke plannen. Binnen de provincie West-Vlaanderen worden momenteel de signaalgebieden onderzocht en aangepakt. De diverse signaalgebieden worden in volgorde van belangrijkheid geordend en behandeld. Omdat het simpelweg verhard en bebouwen niet meer aanvaardbaar is, zoekt men naar

oplossingen om deze gebieden, die van economisch belang zijn, op een andere manier te ontwikkelen. Een bestemmingswijziging zou hierbij een optie kunnen zijn, maar meestal kiest men er voor om deze gebieden aangepast te ontwikkelen binnen hun harde bestemming. Gemeenten moeten namelijk instaan voor de planlast als de bestemming gewijzigd wordt.

Voor de stad Brugge gaat dat bijvoorbeeld over 78 hectare, verdeeld over verschillende gebieden. Een voorbeeld is de ontwikkeling van de Sint-Pietersmolenwijk. Aan de hand van een reliëfkaart maakt men een analyse van het aantal kubieke en vierkante meter water dat er mogelijks in het gebied zou moeten geborgen worden bij zware regenval. Zo is men voor deze wijk tot de vaststelling gekomen dat er 11 hectare en 21.632m³ moet worden gecompenseerd. Daarbovenop moet er nog 330m³ per hectare extra worden gecompenseerd en moeten er mogelijkheden voor infiltratie worden voorzien. De woningen moeten ook worden aangepast aan mogelijke wateroverlast door een hogere vloerplas.

In de Leiestreek is er in Moorslede een signaalgebied langs de Heulebeek. Het VMM-advies pleitte voor het vrijwaren in functie van het belang in de waterhuishouding, maar de gemeente koos toch om de woonfunctie te behouden.

Zo zullen er de komende maanden heel wat signaalgebieden ook in uw regio bekeken worden. Van sommige slepen de plannen voor de harde bestemming al een tijdje aan. Dit gebeurt soms omdat omwonenden of natuurverenigingen bezwaar maken. Het is zeker interessant om de lijst van prioritaire signaalgebieden in uw regio eens te bekijken.

De lijsten van signaalgebieden zijn te vinden op het internet op de website van respectievelijk het bekken van de Brugse polders, het Leiebekken, het Bovenscheldebekken en het Ijzerbekken zie :

www.integraalwaterbeleid.be.

De lijsten en de powerpoint van Mathias Vanden Bulcke zijn op vraag ook te bekomen bij het WMF-secretariaat : secretariaat@wmfkoepel.be

Tekst : Bart Van Wildemeersch

Foto's zijn afkomstig uit de powerpoint van Mathias Vanden Bulcke

INDIVIDUELE WATERSPAARBEEKS, "OPEN" PUTTEN & TREKPUTTEN : ECOLOGIE OF ECONOMIE

Nattere winters en drogere zomers met minder, maar meer intense buien maken het op veel landbouwbedrijven noodzakelijk hemelwater uit regenrijke periodes tijdelijk op te vangen. Hierdoor, maar ook door de verplichting afstromend water op te vangen, zie je vlak bij het erf of midden de akkers van landbouwers steeds meer waterspaarbekkens verschijnen.

Pro' en contra's vanuit de ecobril

Met de verschraving van het landschap, de ecologie en daarnaast ook de recente en minder recente overstromingen in het achterhoofd, zouden deze individuele bekkens, naast een economische, ook een ecologische functie kunnen hebben, of ingepast kunnen worden in het integraal waterbeleid als waterbergers.

Welke impact hebben deze bekkens op het Integraal Waterbeleid in de provincie? Zijn dit waardevolle ecologische Kleine Landschapselementen? Wat is hun impact op het tegenhouden van de overstromingen? Een aantal pro's en contra's vanuit de ecobril, na bezoek aan twee voorbeelden, samen met de mensen van Inagro, Regionaal Landschap Houtland en een bonte mengeling van geïnteresseerden (Natuurpunt, landbouwers, provinciale ambtenaren, Vlaamse ambtenaren,...)

Wat is een 'open put'?

Afhankelijk van het publiek, krijgen deze bekken(tjes) een andere naam. 'Individuele waterspaarbekkens' verwijzen in de eerste plaats naar de functie binnen de bestrijding van wateroverlast. Een 'open put' verwijst naar het niet-afgesloten zijn van de onderkant van de put. En een 'trekput' bekijkt de plas dan eerder vanuit het nut voor de landbouw. Echter alle drie praten ze over hetzelfde principe, met een verschil in de dichting van de bodem. Een open put is immers een put zonder

dichting op de bodem en kan dan ook gevoed worden door grondwater, terwijl heel wat waterspaarbekkens wel helemaal afgesloten zijn. Alle putten worden aangevuld met hemelwater rechtstreeks afkomstig van daken, afspoelend water van percelen en verharding, drainagewater en/of oppervlaktewater. Elke bron houdt uiteraard risico's van vervuiling in.

Vermits er ook grondwater in de open putten terecht komt, is er, naast de vergunning voor het grondverzet, een vergunning nodig voor het gebruik ervan en moet er op het opgepompte water een heffing betaald worden. Om deze putten (of bekkens) ecologisch en landschappelijk te kaderen, kan de landbouwer rekenen op de steun van de VLM en de Regionale Landschappen.

Integraal waterbeleid?

Het decreet Integraal Waterbeleid (18 juli 2003) geeft een volgende omschrijving :

Het integraal waterbeleid is het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dit watersysteem als zodanig, en met het oog op het multifunctionele gebruik, waarbij de behoefte van de huidige en komende generaties in rekening wordt gebracht.

Baserend op dit decreet, kan je stellen, dat elke actie die verwijst naar het decreet, ook een duurzaam effect

moet hebben op de waterhuishouding binnen een bepaald watersysteem. Bij de promotie van deze bekkens, wordt regelmatig verwezen naar het principe van integraal waterbeleid. Maar is dit wel correct? Voldoen deze bekkens aan de criteria om voldoende positieve effecten te hebben om als schakel gezien te worden binnen dit beleid?

Toegepast op de individuele waterspaarbekkens zouden deze minimaal de effecten van ingrepen uit het verleden, met een negatief effect op de waterhuishouding, moeten herstellen en de effecten van toekomstige ingrepen compenseren. Daarbovenop zouden deze individuele bekkens, binnen het stroomgebied waar ze gelegen zijn, ingeschakeld kunnen worden in het bekkenbeheer om zo de waterbalans te helpen herstellen.

Binnen de driertrapsstrategie vasthouden, bergen en dan afvoeren, zouden deze bekkens inderdaad een rol kunnen spelen. Niet alleen voor het vasthouden en bergen van het water, maar ook voor het tegenhouden van de afspoeling van de akkers. Om een rol van belang te spelen, is het belangrijk deze bekkens goed te positioneren binnen het afstroomgebied, maar daarnaast ook te zorgen voor een dimensionering van deze bekkens. Elk landschap geeft immers een ander debiet. Maar ook de grootte en topografische ligging van het af te wateren gebied, de nood aan water van de landbouw, de hoeveelheid infiltratie van water alvorens de afstroom het bekkens bereikt, erosiebestrijdingsmaatregelen hogerop, ecologische maatregelen, uitstroom van het bekken, ... zijn mee te nemen in een dimensionering.

In de praktijk blijkt een dergelijk bekken vooral praktisch aangelegd te worden: waar er een stukje grond vrij is, dicht bij het af te wateren gebied (het erf of een drassig stuk grond), of gemakkelijk bereikbaar en bij de plaats waar de teelten het water kunnen gebruiken. Dit valt uiteraard te verdedigen vanuit economisch standpunt, maar kan bezwaarlijk gekaderd worden in een integraal waterbeleid. Daarenboven kan een onzorgvuldig gekozen locatie zorgen voor meer drainage van omliggende akkers of weiden, waardoor enerzijds infiltratie van water wordt tegengegaan en er anderzijds ook een verdroging optreedt, die op haar beurt leidt tot en grotere nood aan irrigatie.

Ook zijn niet alle bekkens vergund en kan men ervan uitgaan dat de voorwaarden voor inschakeling in een integraal waterbeleid niet worden nageleefd. Daarenboven bestaat de kans dat door een niet-controle, de uitgegraven grond onoordeelkundig wordt verspreid ter ophoging van andere gronden of dat de putten te diep worden gegraven en zo invloed hebben op de grondwaterstand. En dit kan op zijn beurt leiden tot problemen bij de waterhuishouding.

Daarenboven hebben de bekkens een beperkte capaciteit, met het gevolg dat deze in droge perioden vlug leeg staan, waarna er terug water moet onttrokken worden aan het omliggend watersysteem (grondwater of oppervlaktewater).

Economisch nut?

Het economisch nut voor de landbouwer kan

verschillende hoeken bekeken worden. Er is de watervoorziening voor het landbouwbedrijf (drinkwater voor het vee, irrigatiewater en gebruikswater), de opvang van regenwater van het bedrijf en een aantal secundaire factoren, zoals het bruikbaar maken van drassige gronden, de aanwezigheid van flora en fauna, die een rol spelen bij het bevruchten van de gewassen, of het bestrijden van ongedierte. Hier wordt het economisch nut, van de inschakeling als blauwdienst niet beschouwd.

Door de grootte van deze individuele bekkens, is het gebruik ervan voor de akkerbouw eerder beperkt. Gesprekken met landbouwers, die een individueel spaarbekken hebben, leren ons dat deze put heel snel leeg getrokken is en zich in de droogteperiode, wanneer het water nodig is, niet snel vult (tenzij er opgepompt wordt, of dieper wordt gegraven).

Het opvangen van water van het landbouwbedrijf, is een verplichting. Het economisch nut hiervan kan echter wel vergroot worden als het spaarbekken ook aangekoppeld wordt aan andere bedrijven die zo de investering mee helpen dragen.

Bij de secundaire factoren, kan de ecologische factor een grote rol spelen. Immers, de aanwezigheid van bijvoorbeeld kikkers en padden, zorgen enerzijds voor bestrijding van muggenlarven in het bekken zelf, maar meer nog, voor het bestrijden van slakken op de velden. Ook libellen (bij een goede waterkwaliteit) en andere diertjes zorgen voor de bestrijding van insecten. Bijen, aangetrokken door een goed onderhouden berm, staan de landbouw dan weer bij in het bestuiven van de gewassen.

Echter, om deze diertjes aan te trekken zijn er heel wat randvoorwaarden. Zoals een goede kwaliteit van het water en een ecologisch bermbeheer. Daarnaast is de aanwezigheid van water ook een en net daar wringt het schoentje. Door het volledig leegtrekken van de bekkens, verdwijnt ook het leven in en rond het water. Padden houden niet van een drogere grond en kikkers hebben water nodig. Libellen zoeken het water op om hun eitjes te leggen en trekken weg als het bekken droog valt. Een getrapte oever voor het bekken zou, samen met een minimale voorraad water, heel wat kunnen oplossen.

Een economisch nut op langere termijn, is de infiltratie. Door infiltratie worden de onderliggende grondwatertafels aangevuld en ontstaat er een buffer voor de droge periodes. Uiteraard moet hier gekozen worden voor de meest duurzame manier van infiltratie. Infiltratie kan echter ook nefast zijn voor de kwaliteit van het onderliggende water, waar een put gecontamineerd water aanlevert aan de onderliggende grondwatertafel.

Er is weinig informatie te vinden over het economisch nut van deze kleinschalige bekkens. Andere manieren van waterbevoorrading, buiten deze bekkens of open putten, kunnen kosten-efficiënter zijn.

foto boven : de kwaliteit van het water is uitstekend, maar van tijdelijke aard, want het bekken wordt leeggepompt

Ecologisch nut?

De waterspaarbekkens kunnen een groen-blauwe adempauze geven aan een door grootschalige landbouw geteisterd gebied. Door een evenwichtige inplanting in het landschap, zowel visueel als (eco-)hydrologisch, materiaalengebruik bij constructie, de diepte van het bekken, de opbouw van de oevers en een evenwichtig en begeleid beheer (waterkwaliteit, bermbeheer, vis afvangen, ...), kunnen deze bekkens hun rol vervullen als ecologisch waardevol klein landschapselement. Daarenboven kunnen ze een rol hebben bij het zuiveren van afstromingswater en het ophouden van erosie.

Voorgaande factoren bepalen inderdaad de ecologische meerwaarde van individuele waterbekkens. De bekkens bij de bezochte bedrijven hadden (in de maand mei) een zeer goede waterkwaliteit: dikkopjes en libellenlarven kwamen er veelvuldig in voor. Dit wijst er op dat de samenstelling van het water geen echte verstoring (nitraat) kende, hetzij door aanwezigheid van vis. Het water kende een omzoming door een brede berm met rietkraag, struweel, of zelfs een schrale heidevegetatie. Dit waren geen toevalstreffers, volgens Regionaal Landschap Houtland, maar resultaten die mede bereikt werden door de samenwerking tussen de landbouwers en het regionale landschap.

Uit de gesprekken met de landbouwers die bezocht werden, blijkt echter dat in de eerste plaats de pragmatische (kostenbeperkende) aanpak geldt. Er is geen reservecapaciteit voorzien voor de instandhouding van het waterleven, immers in de zomer worden de bekkens leeggepompt en verdwijnt naast het water dan ook alle leven. Het trapsgewijs opbouwen van oevers, of in de diepte voorzien van een refuge voor het waterleven blijkt een meerkost te zijn, die niet opweegt tegen de baten voor de landbouwers. Daarenboven bleek één van de putten aangelegd te zijn in een drassig weiland met als bijbedoeling dit weiland te draineren om het functioneel te maken voor begrazing.

Men zou kunnen stellen dat er in en rond de bekkens een waardevol ecologisch leven bestaat. Echter, dit is tijdelijk. Het moment dat de bekkens hun functie vervullen als watervoorraad in drogere periodes, komt er, bij gebrek aan aangepaste maatregelen, een eind aan dat leven. Daarenboven worden stukjes grond, onbruikbaar voor de landbouw, maar met belangrijke drassige eco-systeempjes, opgeofferd voor deze putten.

De bekkens, die zonder vergunning aangelegd worden, missen de professionele begeleiding van bijvoorbeeld de Regionale Landschappen en verliezen zo de kans om tot ecologisch waardevol stukje buitengebied uit

te groeien. Ze kunnen een averechts effect hebben op de omgevingskwaliteit, door bijvoorbeeld gecontamineerd water te leveren aan onderliggende grondwatertafels.

Beleid

Deze bekkens of open putten worden overal te lande uitgegraven. Dit gebeurde in het verleden onder de vorm van de meer bescheiden vee-drinkpoelen, als praktisch antwoord op de hoge kost van watertoevoer naar de weiden, of als drainage van vochtig land. Momenteel kadert de begeleiding van de aanleg ervan in een ad hoc beleid, zonder overkoepelende visie op de verschillende factoren van ecologische en maatschappelijk nut.

Een goede begeleiding vanuit de overheid kan wel degelijk een ecologische meerwaarde opleveren, zeker in afweging met de nadelen van de onvergunde bekkens. Daarom is het belangrijk dat de overheid enerzijds een toegankelijke begeleiding en gunstmaatregelen voorziet om de nieuwe putten op een duurzame manier in te planten binnen het landschap, de eco-hydrologie en de behoeften van de landbouw en anderzijds en manier zoekt om de niet-vergunde putten aan te pakken (handhaving of begeleiding naar vergunning). Ze dient hiervoor echter de afweging te maken welke middelen ze wil vrijmaken om deze putten een meer uitgesproken rol te geven als klein landschapselement, als kleine biotopen van waterleven en als structureel element binnen het integraal waterbeleid. Dit impliceert dat er van het ad hoc beleid wordt afgestapt en wordt gestreefd naar een beleid dat zoekt naar een maximale meerwaarde van deze bekkens (of open putten) op voornoemde punten, bovenop het economisch nut en de verplichting voor de landbouwers. Pas dan kan men deze individuele waterspaarbekkens terecht kaderen binnen het integraal waterbeleid.

Tekst & foto's : Bart Vanwildemeersch

DIKSMUIDE – LO-RENINGE – HOUTHULST

Locatie : Knokkebrug over de IJzer (3 gemeentenpunt)

Meer informatie : Natuurpunt De Bron • 051 54 52 44 • info@debron.be • www.debron.be

Organisatie : GREEN vzw, De Boot vzw, Natuurpunt De Bron vzw, Stad Lo-Reninge, Gemeente Houthulst, Stad Diksmuide, Hengelbelangen IJzervallei, Duikschool Diksmuide Maanvis met de steun/medewerking van ANB en Infrax.

Op deze Big Jump valt veel te beleven. Neem een kijkje aan de infostands over het waterleven en de kwaliteit van het water. De Maanvissen spijzen de hongerige magen en lessen de dorst. De meest originele 'springende' groep, vanaf 3 personen, wint een leuke prijs. Laat je inspireren door het water!

Praktisch :

- 14u30 : Inschrijvingen van 'groepen' jumpers
- 15u : Jump!
- 15u30 : Uitreiking hoofdprijs voor groepen
- Doorlopend : Infostands, natje en droogje, fietsgraveeractie, live muziek, kinderanimatie, vissen bekijken

Opgelet : zondag 8 juli = autovrije IJzerdijk tussen de Kapellestraat en de Knokkebrug met ludieke animatie! Enkel fietsers en wandelaars worden toegelaten op dit traject. Er is parkeergelegenheid voorzien in de Knokkestraat (kant Nieuwkapelle).

KORTRIJK

Locatie : Het kanaal Bossuit-Kortrijk ter hoogte van de Koninklijke Kortrijkse Yacht

Meer informatie :

Natuur.koepel Zuid-West-Vlaanderen vzw
 • hans@natuurkoepel.be • 056 36 28 04 •
www.natuurkoepel.be • www.dichterbijhetwater.be

Organisatie :

Stad Kortrijk en Natuur.koepel Zuid-West-Vlaanderen

In Kortrijk staat de Big Jump al jaren synoniem voor ambiance en zalig genieten van water, spektakel, optreden, ligzetels, fairtrade cocktails en kinderanimatie. Nodig je familie, vrienden en collega's uit en spring samen voor een gezonde en ecologisch waardevolle Leie!

Praktisch :

- 14u : Start Big Jump
- 14u15 : De muziekgroep de 'Popdaddies' neemt ons doorheen de Big Jump op sleeptouw langs vier decennia pop en rock, met originele dansbare covers !
- 14u45 : Speech door de schepen van Leefmilieu
- 15u : Jump!
- Doorlopend: Waterplezier, ligzetels, bar en fairtrade cocktails. De kleintjes kunnen met de waterkoffer op speurtocht naar waterleven, begeleid door Natuurpunt!

OOSTENDE

Locatie: We springen dit jaar in de Grote Keignaert! Afspraak aan de piste van de Zwaantjes Roller Club, Egellaan, 8400 Oostende

Meer informatie: Duurzaamheidsambtenaar Stad Oostende • kevin.goes@oostende.be • 059-80 55 00

Organisatie : Stad Oostende, Reddersclub Oostende, Natuurpunt Middenkust en de Zwaantjes Roller Club

Praktisch :

- 14u30: Welkom!
- 14u50: Fotomoment
- 15u: Jump!

Op zondag 8 juli maakt Oostende opnieuw een statement maken voor proper water ! Schepen Tom Germonpré geeft alvast het goede voorbeeld.

De algemene actuele info over en andere springplaatsen voor the Big Jump editie 2012 vind je op www.bigjump.be